


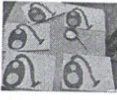
Мексесіңізгі Дәріс


Тәрбиелеу - білім беру процесінің циклограммасы
Қаңтар айы 2022жыл 1 апта

Күн тәртібі			Сәрсенбі 04.01.2023ж	Бейсенбі 05.01.2023ж	Жұма 06.01.2023ж
Балаларды қабылдау			Қызыл жүрекшемен көңілді тілек айтып қарсы алу	Үш түрлі смайликпен қарсы алу	Қонжықтың таңғы тілегімен қарсы алу
Ата-аналармен әңгімелесу, кеңес беру			Баланың үйдегі ойыншықтарға деген қызығушылығы жайлы сұрау	Балабақшадан кейінгі баланың өзін-өзі қалай ұстайтыны жайлы әңгімелесу	Демалыс күндердегі баланың күн тәртібі жайлы әңгімелесу
Балалардың дербес әрекеті(баяу қимылды ойындар, үстел үсті ойындары, бейнелеу әрекеті, кітаптар қарау және тағы басқа әрекеттер)			Кюзерлер таяқшалары менеркін ойындар Балаларға түстер туралы әңгімелеу. Танымдық дағдылар	Сюжетті рөлдік ойындар. «Қуыршақты тамақтадыр» Жыл мезгілі туралы әңгімелесу. Мақсаты: қарапайым сұрақтарға жауап беруге үйрету. Сөйлеуді дамыту	Үй жануарлары не істейді? Мақсаты: Сұраққа бөгелмей жауап беруге, жолдастарының айтқанын қайталамауға, тапқырлыққа, зейінділікке үйрету Көркем әдебиет
Таңертеңгі жаттығу	Қаңтар айына арналған таңертеңгі жаттығулар кешені (Жалпы дамытушы жаттығулар, қимыл белсенділігі, ойын әрекеті).				
Таңғы ас	Тамақ ішу мәдениетін, үстелде отыру, тамақтану, асхана құралдарын дұрыс ұстау мәдениетін қалыптастыру және сақтау. Балалардың назарын тағамға аудару, тамақтарын реттілігімен тауысып ішуге, нанның қиқымын жерге тастамауға үйрету. (мәдени-гигиеналық дағдылар, өзіне-өзі қызмет ету, кезекшілердің еңбек әрекеті)				
Ұйымдастырылған іс-әрекетке дайындық	заттардың түсін, көлемін, пішінін, дәмін білдіретін сын есімдермен байыту. Қазақ халқының ұлттық салт-дәстүрлеріне баулу, балаларды бесікпен таныстыру, қуыршақты бесікке бөлеп, бесік жырын айтып отырып ойнату арқылы балаларды қамқорлыққа баулу, балаларға бесік жырын				

<p>Білім беру ұйымының кестесі бойынша ұйымдастырылған іс-әрекет</p>	<p>күнделікті ұйықтар алдында тыңдатуды әдетке айналдыру, топтағы барлық баланы ересектердің жақсы көретінін сездіру.</p>	<p>Дене шынықтыру Домалату, лақтыру. Екі қолмен, әртүрлі тәсілдермен әртүрлі бастапқы қалыпта 0,5-1,5 метр арақашықтықтағы нысанаға (төмен, жоғары) лақтыру; отырып және тұрып, түрлі заттардың астынан 0,5-1,5 метр арақашықтыққа доптарды домалату, доптарды бір-біріне домалату. ЖДЖ: Бұрылу (оңға-солға), қолды кеуде тұсында айқастыру және екі жағына жазу, қолды шапалақтау; қолды алға, жоғары, жан-жаққа көтеру, оларды бүгіп, жазу, саусақтарын ашып жұму. Негізгі қимыл-қозғалыс жаттығулары:</p>	<p>Музыка музыканың сүйемелдеуімен жүру және жүгіру, қол ұстасып, жұптасып, шеңбермен жүруге үйрету. Балалар музыка залына қолдарына жалауша алып көңілді маршпен кіреді. Балаларға үйшіктің және қоян, балапан, бақа, күшік, т.б. суреттері ұсынылады. 2. Ән айту. Музыка жетекшісі «Жоғарығы шығымын» деп әндетеді. Балалар әуенді қайталап, өздері калаған суретін басқышпен жоғарыға жүргізеді. Үйшікке жақындап, «Қандай ғажап үйшік?» деп әндетеді. Келесі кезекте терезеден сурет көрсетіліп, балалар әуенді тыңдап, сәйкес келетін аңдардың, жануарлардың, балапанның, бақаның, т.б. суреттерін басқыштармен жүргізіп, үйшікке кіргізеді. Балалар терезеден көрінген</p>	<p>Дене шынықтыру Домалату, лақтыру. Екі қолмен, әртүрлі тәсілдермен әртүрлі бастапқы қалыпта 0,5-1,5 метр арақашықтықтағы нысанаға (төмен, жоғары) лақтыру; отырып және тұрып, түрлі заттардың астынан 0,5-1,5 метр арақашықтыққа доптарды домалату, доптарды бір-біріне домалату. ЖДЖ: Тізені бүгіп жазу (екіншісіне тұрып), еденде отырған қалпында, таяныштан ұстап отырып аяқтың ұшымен тұру, алға, жанына, артқа қадам жасау, аяқты алға, өкшеге қою. Негізгі қимыл-қозғалыс жаттығулары: 1. Алақан мен тізеге</p>
--	---	--	---	---

		<p>1. Бірқалыпты жүгіру, шашырап, берілген бағытта, әртүрлі қарқынмен, заттардың арасымен шеңбер бойынша, аяқтың ұшымен жүгіру.</p> <p>Ойын: «Маған қарай еңбекте» ойынын ойнау.</p> <p>Қорытынды: Тыныс алу жаттығуын орындау.</p>	<p>суретке карап, олардың қимыл-қозғалысын салып көрсетеді</p>	<p>тіреле, тура бағытта еңбектеу.</p> <p>Ойын: «Қояным, қояным тұршы» ойынын ойнау.</p> <p>Қорытынды: «Бокс» тыныс алу жаттығуы</p>
		<p>Тұрмыстық заттар видеосы</p> <p>Қоршаған ортамен танысу</p> <p>Үтік . Бұл үтіктің де бірнеше түрі бар. Біз оны киімдерді, перделерді т.б үтіктеу үшін қолданамыз .Ол қызғанда өте ыстық болады, одан бу шығады. Біз киім үтіктеу үшін үтіктеу тақтасын қолданамыз.</p> <p>Кір жуатын машина. Бұл біздің лас болған</p>	<p>«Менің үйімдегі заттар» ойыны. Ойын шарты бойынша тәрбиеші сыйқырлы таяқшаны бір балаға береді. Таяқшаны алған бала үйіндегі тұрмысқа қажетті тұрмыстық заттарды, оның қызметі мен қажеттілігі туралы айту керек. Сөйлеуді дамыту</p> <p>Теледидар (телевизор). Көптеген түрлері бар. Біз келедидар арқылы жаңалықтар, кинолар, мультфильмдер, концерттер тамашалаймыз.</p> <p>Шаңсорғыш (пылесос). Бұл үйдегі шаңды сорып</p>	<p>«Шаңсорғыш ойыны».</p> <p>Балалардың біреуі шаңсорғыш қалғандары шаң боп жан жаққа жүгіріп жерге қонады. Шаңсорғыш оларды жинап шығарады. Оның қолы қимге тиеді. Олар жайлап орнынан тұрады. Дене шынықтыру</p> <p>Электр плитасы (электрический плита). Бұл құрылғының</p>

			<p>киімдерімізді жуады. Тоңазытқыш Бұл азық -түлікті сақтайтын құрылғы.Тоңазытқыштың түстері де, көлемдері де әртүрлі болып келеді. Тоңазытқыш іші бірнеше бөліктерге бөлінеді. Сөйлеуді дамыту  Үтік жасау Жапсыру іс әрекеті Тоңазытқыш салу.Дәстүрден тыс сурет салу,губкамен.Сурет салу Пазл құрау ойыны кір жуатын машина жасау.Құрастыру</p>	<p>алатын құрылғы. Қауіпсіздік ережелерін түсіндіреді. -Сулы қолмен тоқты қосуға немесе ажыратуға болмайды; -Балаларға үлкендерсіз электр токтарын ұстауға болмайды; -Ерексектерсіз тұрмыстық техникаларды қолдануға болмайды.  -Пеш қызып тұрғанда балалар қасына жақындауға болмайды. -Кір жуатын машинаға қолды салуға болмайды.Қоршаған ортамен танысу Теледидарды геометриялық пішіндерден жасау.сенсорика Шаңсорғыш суретін жабыстыру.Жапсыру</p>	<p>көмегімен тамақ пісіреміз.Плита бірнеше бөлікке бөлінеді.Шай қайнатамыз, нан пісіреміз.Аналарымыз тәтті тоқаштар пісіреді. Балалар осы аталған бұйымдардың бізге пайдасы өте көп Сөйлеуді дамыту Сіздер 4 топқа бөлініп отырсыздар, сол топтар бойынша өздеріңізге берілген зерттеу жұмыстарын орындайсыздар. Бірінші топ: үтікті ток көзіне қосып орамалды үтіктеуіміз керек. Екінші топ: Қуыршақтың шашын шаш кептіргішпен кептіруіміз керек. Үшінші топ: Шарды шашқа үйкелеу арқылы электрмагнит өрісін анықтап шығаруымыз керек. Төртінші топ: щетканы пакетке үйкелеу арқылы электр</p>
--	--	--	---	--	---

					өрісін пайда болғанын бақылау. Қоршаған ортамен танысу, зерттеу іс-әрекеті
Серуенге дайындық	Киіну: Серуенге шығу, балаларды біртіндеп киіндіру, киімдерінің дұрыс киілуін қадағалау, қатармен жүруге дағдыландыру. Өзіне –өзі қызмет ету дағдылары				
Серуен	Картотека	Картотека	Картотека	Картотека	Картотека
Серуеннен оралу	Топқа оралу кезінде қатарға тұруды дағдыландыру. Асықпай бір-бірін итермей жүруді үйрету. Топта киетін аяқ киімдерін өз бетінше ауыстырып, киюін үйрету. (дербес ойын әрекеті).				
Түскі ас	Сабынмен қолдарын сабындап, киімдерін суламай жуыну. Өзінің жеке сүлгісін тани білуді үйрету. Сүлгіні дұрыс қолдануды дамыту, орнына іліп қоюын қалыптастыру. Тамақтану кезінде орындықта тік отыру. Астың дәмді болуын тілеу. Тамақты дұрыс ішу. Қасықты дұрыс ұстау, майлықты қолдану, нан кикымын шашпай, сорпамен сусынын төкпей ішуді үйрету. (мәдени-гигиеналық дағдылар, өзіне-өзі қызмет ету, еңбек әрекеті)				
Күндізгі ұйқы	Киім түймелерін, сырмаларын өздігінше ағытуды қалыптастыру. Киімдерін ұқыпты орындыққа іліп (немесе арнайы сөреге) қоюды үйрету. Өз төсек орнын тауып жатуды үйрету. (өзіне-өзі қызмет ету дағдылары, ірі және ұсақ моториканы дамыту)				
Біртіндеп ұйқыдан ояту, Сауықтыру шаралары	Балалардың тыныш ұйықтауы үшін жайы баяу музыка тыңдау. (Музыка) Өз орындарында отырып керілу, тыныстау жаттығуларын жасату. (дене жаттығулар мен белсенділігі) Киімдерін реттілікпен өздігінен киіну. Түймелерін қадау, сырмаларын сыру, аяқ киімдерін дұрыс киюді үйрету. Қыз балалардың шаштарын жинауға әрекет жасауын үйрету. (өзіне-өзі қызмет ету дағдылары, ірі және ұсақ моториканы дамыту)				
Бесін ас	Қолдарын жуу, құрғатып сүрту, сүлгіні өз орнына іліп қоюды үйрету. (мәдени-гигиеналық дағдылар). Таза және ұқыпты тамақтану. Тамақтану мәденетін қалыптастыру. Асты тауысып жеуге үйрету. (мәдени-гигиеналық дағдылар, өзіне-өзі қызмет ету, еңбек әрекеті)				
Балалардың дербес әрекеті (баяу қимылды ойындар, үстелүсті ойындары, бейнелеу әрекеті, кітаптар қарау және тағы басқа әрекеттер)			Геометриялық пішіндерден тоңазытқыш жасау. Түсін, пішінін атау. сенсорика Шығармашылық жұмыс. Мүсіндеу Мен кішкентай	Дәстүрден тыс әдісі күммен теледидарды бояу. Сурет салу Баланың қалауы бойынша құрастыру және мүсіндеу әрекеті	 Кір жуатын машинаның түсіне қарай киімдерді орналастыру. сенсорика Бүкіл әлем ішіне сияр

			<p>баламын, Айтқан тілді аламын. Апам нанға кеткен де, үйде жалғыз қаламын. Шкафтарды ашпаймын, Кітаптарды шашпаймын. Текшелерден үй жасап, Қызық ойын бастаймын.</p> <p>(Ө.Тұрманжанов) Көркем әдебиет</p>		<p>Аты оның ... Теледидар, жұмбақ. Көркем әдебиет «Ғажайып сәт» Балалар қараңдаршы менің қолымдағы не нәрсе? Балалар бұл жәй үй емес, бұл «тәттілер қоймасы». Тәттілер қоймасының есігін кім келіп ашады. (Ортаға бір бала келіп қоңырауын соққанда ішіннен тәттілер төгіледі) Балалар қалауы бойынша шығармашылық жұмыстар жасайды. Құрастыру, жапсыру, мүсіндеу</p>
Балалармен жеке жұмыс			<p>Топ бөлмесіндегі төртбұрышқа ұқсас заттарды сұрау</p>	Мақал-мәтел үйрету	Жұмбақтар жасыру


Серуенге дайындық	Киіну: киім кию ережесін сақтауға үйрету,серуенге арналған құралдарды дайындау,өзіне-өзі қызмет ету дағдылары				
Серуен	Картотека	Картотека	Картотека	Картотека	Картотека
Балалардың үйге қайтуы			Әдептілік сөздерді үйретуін ескерту.	Балалар отбасында өздері не істей алатындары туралы әңгімелесу.	Демалыстарының сәтті өтуіне тілек білдіру және алдағы жоспарлар жайлы әңгіме

Менсерілігі Бақ

Тәрбиелеу - білім беру процесінің циклограммасы
Қаңтар айы 2022жыл 2 апта

Күн тәртібі	Дүйсенбі 09.01.2023ж	Сейсенбі 10.01.2023ж	Сәрсенбі 11.01.2023ж	Бейсенбі 12.01.2023ж	Жұма 13.01.2023ж
Балаларды қабылдау	Балаларды қоңыраумен қарсы алу. Сылдырлатып қоңырауын соғып кіріп, келесі балаға береді	Сикырлы сөздермен қарсы алу (көйлегің қандай әдемі*т.б)	Достық эстафетасы арқылы қарсы алу	Көңілді күн әнімен қарсы алу	Қонаққа келген қуыршақпен қарсы алу
Ата-аналармен әңгімелесу, Кеңес беру	Баланың бақшаға бейімделуі жайлы әңгіме	Баланың денсаулығы жайлы әңгіме	Баланың басқа балалармен қарым – қатынасы жайлы әңгіме	Топтық іс-шаралар мен меркелер жайлы әңгіме	Баланың көңіл күйі туралы әңгімелесу
Балалардың дербес әрекеті(баяу қимылды ойындар, үстел үсті ойындары, бейнелеу әрекеті, кітаптар қарау және тағы басқа әрекеттер)	Қ/ойын: «Не артық?» Мақсаты: суреттерді салыстыру арқылы ойлау қабілетін дамыту. Танымдық дағдылар	Т/ж/о: «Достық көмек» Мақсаты: Ойын балалар достық көмек жасаудың мәнін тереңіре түсініп, бір-біріне көмектесуге әрқашан әзір болуға тәрбиелеу. Әлеуметтік дағдылар	Қ/о: «Бөліктерді құрастыр» Мақсаты: Зейіндікке баулу. Құрастыру	Суретпен жұмыс: «Орманда» Мақсаты: сөздік қорларын дамыту Коммуникативтік дағдылар	Ойын «Кімнің заттары?» (Достарының заттарын анықтау) Суретті кітапшаларды бояу, пазлдар, мозаика және т.б. Еркін ойындар
Таңертеңгі жаттығу	Қаңтар айына арналған таңертеңгі жаттығулар кешені (Жалпы дамытушы жаттығулар, қимыл белсенділігі, ойын әрекеті).				
Таңғы ас	Тамақ ішу мәдениетін, үстелде отыру, тамақтану, асхана құралдарын дұрыс ұстау мәдениетін қалыптастыру және сақтау. Балалардың назарын тағамға аудару, тамақтарын реттілігімен тауысып ішуге, нанның қиқымын жерге тастамауға үйрету. (мәдени-гигиеналық дағдылар, өзіне-өзі қызмет ету, кезекшілердің еңбек				

	әрекеті)				
Ұйымдастырылған іс-әрекетке дайындық	Балалардың жалпы қабылданған моральдық-адамгершілік нормалар мен құндылықтарды меңгеруіне ықпал ету. Дәрежелікке, сараңдыққа теріс көзқарас қалыптастыру; басқа балалармен бірге, келісіп ойнауға, бір-біріне көмектесуге және жетістіктеріне, әлемі ойыншықтарға бірге қуануға баулу. Ненің «дұрыс» немесе «дұрыс емес», «жақсы» немесе «жаман» екені туралы қарапайым түсініктерді қалыптастыру. Жақын адамдарының жағдайын эмоционалды қабылдай білуге тәрбиелеу (жанашырлық, қамқорлық таныту). Ата-аналарын сыйлауға баулу.				
Білім беру ұйымының кестесі бойынша ұйымдастырылған іс-әрекет	<p>Дене шынықтыру Домалату, лақтыру. Екі қолмен, әртүрлі тәсілдермен әртүрлі бастапқы қалыпта 0,5-1,5 метр арақашықтықтағы нысанаға (төмен, жоғары) лақтыру; отырып және тұрып, түрлі заттардың астынан 0,5-1,5 метр арақашықтыққа доптарды домалату, доптарды бір-біріне домалату.</p> <p>Негізгі қимыл-қозғалыс жаттығулары: 1. Ұзындығы 2,5-2 м, ені 25 см 20 см тақтай бойымен жүру, жіптен немесе</p>	<p>Музыка • музыканың сүйемелдеуімен жүру және жүгіру, қол ұстасып, жұптасып, шеңбермен жүруге үйрету.</p> <p>1. Балаларды музыкамен қарсы алу. Ойын: Балалардың әрқайсысына алма ағашының суреті және киіп алынған жеті алма үлестіріледі. Орындалған шығарманы тыңдап, сиқырлы ағаш бұтақтарына алмаларды</p>	<p>Дене шынықтыру Домалату, лақтыру. Екі қолмен, әртүрлі тәсілдермен әртүрлі бастапқы қалыпта 0,5-1,5 метр арақашықтықтағы нысанаға (төмен, жоғары) лақтыру; отырып және тұрып, түрлі заттардың астынан 0,5-1,5 метр арақашықтыққа доптарды домалату, доптарды бір-біріне домалату.</p> <p>ЖДЖ: Тізені бүгіп жазу (екіншісіне тұрып), еденде отырған қалпында, таяныштан ұстап отырып аяқтың ұшымен тұру, алға, жанына, артқа қадам</p>		<p>Дене шынықтыру Домалату, лақтыру. Екі қолмен, әртүрлі тәсілдермен әртүрлі бастапқы қалыпта 0,5-1,5 метр арақашықтықтағы нысанаға (төмен, жоғары) лақтыру; отырып және тұрып, түрлі заттардың астынан 0,5-1,5 метр арақашықтыққа доптарды домалату, доптарды бір-біріне домалату.</p> <p>ЖДЖ: Тізені бүгіп жазу (екіншісіне тұрып), еденде отырған қалпында, таяныштан ұстап отырып аяқтың ұшымен тұру, алға, жанына, артқа қадам</p>

	<p>таяқтан аттап өту. Ойын: «Ненің жүрісі?» ойынын ойнау. Қоршаған орта Балаларды жалпы мадақтау. Тыныс алу жаттығуын жасау.</p>	<p>дыбыс биіктігіне сәйкес орналастырады. Аспапта «Аяқтан» Бұтақтар нота сызықтары, ал алмалар нота ретінде қолданылады. 2. Музыка тыңдау. Ал енді сендер ән тыңдаңдар. «Балапан» әні. Дауыстарын салған балаларды мадақтау. «Шөжелер» биін таныс би қимылдарымен билету.</p>	<p>жасау, аяқты алға, өкшеге қою. Негізгі қимыл-қозғалыс жаттығулары: 1.Допты қақпа арқылы домалату. 2.Қос аяқтап алға секіруді бекіту. Ойын: «Көжектің үйі» ойыны. Қорытынды: «Допты үрлеу» тыныс алу жаттығуын жасау.</p>		<p>жасау, аяқты алға, өкшеге қою. Негізгі қимыл-қозғалыс жаттығулары: 1.Бірнеше доға астынан еңбектеу. 2. Допты қақпа арқылы домалатуды қайталау. Ойын: «Апандағы аю» ойынын ойнау. Қорытынды: «Денені еркін ұста» баяу әуен ырғағымен демалу.</p>
<p>Балалар қысқа біз ғана емес жабайы жануарлар да дайындалады. - Қандай жабайы жануарларды білесіңдер? Сөйлеуді дамыту Жұмбақтар ашулы, аш, сұр, ол... анимациялық</p>	<p>Балалар, мына сурет арқылы жұмбақ шешейікші. Ит сияқты пішіні Ұнатпайды ол кісіні-Дұрыс қасқырҚасқыр дегеніміз не?-Ол жыртқыш аңОл қайда жүреді?-Ол</p>	<p>Ұзын құлақты, жылдам аяқты, Сәбізді жақсы көретін ол не? Иллюстрациялық суреттерді көрсете отырып, балалардан қоянның қайда тіршілік ететіні, құлағы неге</p>	<p>Түлкі жабайы аң. (слайдтан көрсету арқылы түсіндіру.) Ол – өзінен кіші аң – құстармен коректенеді. Өте қу, айлакер аң. Ол жүрген ізін құйрығымен сүртіп кетіп отырады. Сонымен қоса өте ақылды аң. Ол кез келген қиыншылықтың бәрінен</p>	<p>Аю жайлы видеоролик көрсету. Қоршаған ортамен танысу Аюдың үлкенімен кішісін салыстыру Түстеріне қарай ажырат ойыны  Үлкен кіші</p>	




<p>суреттер шығып отырады кішкентай, ұзын, сұр немесе ақ, ол қызыл, қы, ол үлкен, ыңғайсыз, жалпақ аяқ, ол... кішкентай, үлпекті, жаңғақтарды жақсы көреді Көркем әдебиет Балалар: аю, қасқыр, түлкі, тиін кірпі. - Оларды неге жабайы жануарлар деп атайды? Балалар: Өйткені олар орманда өмір сүреді, тамақтарын өздері тауып жейді, өздеріне тұратын үй іздейді. Слайдпен жұмыс. Жануарлар мен танысу. Қоршаған ортамен танысу, сөйлеуді дамыту</p>	<p>орманда тіршілік етеді. Ол немен қоректенеді? - Ол таспаң, қорғасын, ақ, қасқыр, балалалар. Қоршаған ортамен танысу, көркем әдебиет, сөйлеуді дамыту Ұсақ сұр қағаздарды қиып қасқырдың бейнесіне жабыстыру Жапсыру Жеті лақ пен қасқыр ертегісін тыңдату. Қасқыр нешеі біреу. Лақтар ше, көп. Салыстыру. Көркем әдебиет және сенсорика</p>	<p>ұзын екені, қалай секіретіні, неге сұр қоян деп аталғаны жайлы сұрап, өзі жазғандарды толықтырып түсіндіру. Сөйлеуді дамыту, Қоршаған ортамен танысу Балаларға ұзын құлақ сұр қоянның суретін салғызу. Қоянның дене мүшелерін: басын дөңгелек, денесін үлкен сопақша дөңгелек, аяқтарын кіші сопақша дөңгелектермен сызып салуға болатынын көрсете отырып түсіндіремін. Әдемі болу үшін сұр түсті қарындашпен немесе бояумен солдан оңға қарай бояуға болатынын көрсетемін. Бояғанда біркелкі сызықтармен, қарындашты қағаздан үзбей</p>	<p>аман - есен құтыла алады. Қоршаған ортамен танысу, сөйлеуді дамыту. - Оқиғаның негізгі бейнесі қандай? «Айыпкер түлкі» Ертегі жануарлар туралы. Жануарлар орманда тұрады, орманда тіршілік етеді. Сондықтан оларды аңдар дейміз. (Ертегіні мазмұндап беру) Сұрақ жауап: Ертегі сендерге ұнады ма? Көркем әдебиет Түлкінің суретін бояу. Сурет салу Түлкінің түссіз бейнесіне горох себу арқылы түсін шығару. Жапсыру</p>	<p>ойыны Сенсорика Аю, аю тұршы Беті қолын жушы Айнаға қарапшы Шашыңды тарашы. Көркем әдебиет, қазақ тілі</p>
--	---	--	---	--

	<p>әрекеті Түпнұсқа бейнесін ермексаздан жасау. Мүсіндеу Қоянның суретіне күршің сабу арқылы ақ түске бояу. Сурет салу Аңдар биі музыка, дене шынықтыру Жабайы жануарлар адамға қауіпті болғанмен олар табиғаттың байлығы.</p>	<p>қиындыларынан қасқыр бейнесін шығару. Құрастыру</p>	<p>Көркем әдебиет Қоянның тағамы сәбізді ермексаздан жасау, сары қағаздан қиып жасау, сәбізден пазл құру. Мүсіндеу, жанымыру, құрастыру Қоянға сәбізге жетуге көмектес. нейрожаттығы у Сенсорика</p>		
<p>Балалармен жеке жұмыс</p>	<p>Жыл мезгілі туралы әңгімелесу «Қыс» (Сурет құрастыру) Мақсаты: қарапайым сұрақтарға жауап беруге үйрету.</p>	<p>Әңгіме құрастыру «Досың туралы әңгімелеп бер» Мақсаты: Балалардың сөздік қорын достары туралы сөздерін байыту.</p>	<p>Т/ж/ ойын: «Ғажайып қапшық» Мақсаты: баланың сөздік қорын ойыншықтардың атауларын білдіретін сөздермен байыту</p>	<p>Жыл мезгілі туралы әңгімелесу. Мақсаты: қарапайым сұрақтарға жауап беруге үйрету.</p>	<p>Т/ж/ ойын: «Атын атап бер» Мақсаты: түсті қабылдауды және қолдың ұсақ моторикасын дамыту.</p>




Жоспар


Тәрбиелеу - білім беру процесінің циклограммасы
Қаңтар айы 2022жыл 3 апта

Күнтәртiбi	Дүйсенбi 16.01.2023ж	Сейсенбi 17.01.2023ж	Сәрсенбi 18.01.2023ж	Бейсенбi 19.01.2023ж	Жұма 20.01.2023ж
Балаларды қабылдау	Балаларды қоныраумен қарсы алу. Сылдырлатып қонырауын соғып кіріп, келесі балаға береді	Сықырлы сөздермен қарсы алу (көйлегің қандай әдемі т.б)	Достық эстафетасы арқылы қарсы алу	Көңілді күн әнімен қарсы алу	Қонаққа келген қуыршақпен қарсы алу
Ата-аналармен әңгімелесу, Кеңес беру	Баланың бақшаға бейімделуі жайлы әңгіме	Баланың денсаулығы жайлы әңгіме	Баланың басқа балалармен қарым – қатынасы жайлы әңгіме	Топтық іс-шаралар мен меркелер жайлы әңгіме	Баланың көңіл күйі туралы әңгімелесу
Балалардың дербес әрекеті(баяу қимылды ойындар, үстел үсті ойындары, бейнелеу әрекеті, кітаптар қарау және тағы басқа әрекеттер)	Суреттер әлеміне саяхат Қоршаған ортамен танысу	«Пішіндерді орналастыр» Мақсаты: пішіндерді ұяшықтарға түстеріне және көлеміне сәйкес орналастырады. сенсорика	«Өз үйін тап» Мақсаты: үлкен – кіші ұғымдары туралы түсінік беру. сенсорика	«Өз орнын тап» Мақсаты: түстерді тануға үйре сенсорика ту.	Қ/ойыны пазл: «Үйшік құрастыр» Мақсаты: логикалық ойлау қабілетін дамыту. Танымдық дағдылар
Таңертеңгі жаттығу	Қаңтар айына арналған таңертеңгі жаттығулар кешені (Жалпы дамытушы жаттығулар, қимыл белсенділігі, ойын әрекеті).				
Таңғы ас	Тамақ ішу мәдениетін, үстелде отыру, тамақтану, асхана құралдарын дұрыс ұстау мәдениетін қалыптастыру және сақтау. Балалардың назарын тағамға аудару, тамақтарын реттілігімен тауысып ішуге, нанның қиқымын жерге тастамауға үйрету. (мәдени-гигиеналық дағдылар, өзіне-өзі қызмет ету, кезекшілердің еңбек әрекеті)				

<p>сол жеңімпаз болады. Қоршаған ортамен танысу</p>  <p>Қуыршақты киіндір ойыны</p> <p>Жапсыру іс-әрекеті</p>  <p>Салыстыр ойыны</p> <p>Пішінін түсін салыстыру. сенсорика</p> <p>Көйлекті боя</p>  <p>Сурет салу әрекеті</p>	<p>Қоршаған ортамен танысу</p> <p>Қуыршақты киіндір ойыны</p> <p>Жапсыру іс-әрекеті</p> <p>Салыстыр ойыны</p> <p>Пішінін түсін салыстыру. сенсорика</p> <p>Көйлекті боя</p> <p>Сурет салу әрекеті</p>	<p>Қоршаған ортамен танысу</p> <p>Қуыршақты киіндір ойыны</p> <p>Жапсыру іс-әрекеті</p> <p>Салыстыр ойыны</p> <p>Пішінін түсін салыстыру. сенсорика</p> <p>Көйлекті боя</p> <p>Сурет салу әрекеті</p>	<p>ыру, құрастыру</p> <p>Қай мезгілде киеміз?</p> <p>Шарты: киімдердің қайсысын ер балаға, қайсысын қыз балаға киізуге болатындығын айтады. Қоршаған ортамен танысу, сөйлеуді дамыту</p>	<p>киімнің түрлерін көріп танысу үшін «Киім дүкеніне» саяхатқа барайық. Ол үшін жылы киінуіміз қажет, қимыл - қозғалыспен көрсетеді. Қоршаған ортамен танысу, сөйлеуді дамыту</p> <p>Балалар біз дүкенге келдік мынау киім сататын дүкен, сөрелерде түрлі киімдер тұр сендерге таныстырайын: мынау қыздарға арналған көйлек, мынау белдемше, мынау жиде, мынау қолы қысқа жиде, мынау күрте, мынау тон, мынау шалбар, мынау бас киім, мынау етік, бәтеңке т. б</p> <p>Балалар мынау кім? Дүкеншіге амандасайықшы Дүкенші апайдан киімдер сатып алайық, мынау күрте</p>	<p>Талшын неге қалың киімдер киіп алған? -Дұрыс, қазір қыс мезгілі болғандықтан, Талшын жылы киініп алыпты. Талшын , сыртқы киімдерінді шеше ғой. -Кәне, көмектесейік.</p> <p>-Бірінші нені шешеміз? -Бірінші қолғабыңды және етігінді шешеміз. Дала суық болса да, біздің тобымыз өте жылы. Сол үшін етігін шешіп, екінші аяқ киімді кигіземіз. -Енді нені шешеміз? -Тонды шешіп мынау жерге қоямын. -Бас киім мен мойынорағышын шешіп мынау жерге қоямыз. Қоршаған ортамен танысу, сөйлеуді дамыту</p>	<p>Киімдерді бір бірден таныстыру.</p> <p>-Үкілі тақияның төбесі дөңгелек болып келеді. Жібек, алтын, күміс, зер жіптерімен кестеленіп, моншак, асыл тастармен безендіріледі. Үкінің үлпілдек қауырсынын тақияның төбесіне қадайды. Ұлдардың тақиясы жай өрнектермен безендіріледі. Камзол – жеңсіз жеңіл киім. Қыздарға арналған камзолға кесте тігіліп, ою-өрнек салынады. етегі кең болып келеді. Тымақ – ұлдардың қыстық бас киімі. Анның терісінен тігіледі. Көйлек – әйелдердің киімі. Қос етек көйлекке екі үш етеккі қоса тігеді. Шапанды қалың матадан қазақтың ою өрнегін салып, астарлап сырып тігеді.</p>
--	---	---	---	---	---	---

			<p>қанша тұрады, маған беріңізші? Мына баскіім қанша тұрады? Ал мына етік қанша тұрады? Барлығы қанша тұрады? Ал енді барлығымыз қызықты ойын ойнайық д/о «Кімнің киімі?», к/о «Кім жылдам?» Мақсаты: балаларға өздерінің киімдерінің түр, түсін тануға және оларды тез арада киуге дағдыландыру. Көркем әдебиет, қоршаған ортамен танысу</p>	<p>Шапанды ерлер де, әйелдер де, балалар да киеді. Қыздарға арналған шапанның жаға- жеңіне , етегі мен екі өңіріне зер ұстайды. Түйме орнына асыл тастар ұстайды. Ұл балалардікі ою-өрнектермен безендіріледі. Күнделікті киетін киімдерді ұлттық киіммен салыстыру. Қоршаған ортамен танысу, сөйлеуді дамыту .Шығармашылық жұмыс. Балаларды таңдауы бойынша үш орталыққа бөлу. Бірінші орталық даиын қиындылардан саукееле жапсырып жасайды. Екінші орталық саукеленің суретін салады. Үшінші орталық мозаикамен саукееле жасайды. Жапсыру, сурет салу, құрастыру</p>
--	--	--	---	---

Серуенге дайындық	Киіну: Серуенге шығу, балаларды біртіндеп киіндіру, киімдерінің дұрыс киілуін қадағалау, қатармен жүруге дағдыландыру.					
Серуен	Картотека	Картотека	Картотека	Картотека	Картотека	Картотека
Серуеннен оралу	Топқа оралу кезінде қатарға тұруды дағдыландыру. Асықпай бір-бірін итермей жүруді үйрету. Топта киетін аяқ киімдерін өз бетінше ауыстырып, киюін үйрету. (дербес ойын әрекеті).					
Түскі ас	Сабынмен қолдарын сабындап, киімдерін суламай жуыну. Өзінің жеке сүлгісін тани білуді үйрету. Сүлгіні дұрыс қолдануды дамыту, орнына іліп қоюын қалыптастыру. Тамақтану кезінде орындықта тік отыру. Астың дәмді болуын тілеу. Тамақты дұрыс ішу. Қасықты дұрыс ұстау, майлықты қолдану, нан қиқымын шашпай, сорпамен сусынын төкпей ішуді үйрету. (мәдени-гигиеналық дағдылар, өзіне-өзі қызмет ету, еңбек әрекеті)					
Күндізгі ұйқы	Киім түймелерін, сырмаларын өздігінше ағытуды қалыптастыру. Киімдерін ұқыпты орындыққа іліп (немесе арнайы сөреге) қоюды үйрету. Өз төсек орнын тауып жатуды үйрету. (өзіне-өзі қызмет ету дағдылары, ірі және ұсақ моториканы дамыту)					
Біртіндеп ұйқыдан ояту, Сауықтыру шаралары	Балалардың тыныш ұйықтауы үшін жайы баяу музыка тыңдау. (Музыка) Өз орындарында отырып керілу, тыныстау жаттығуларын жасату. Ригалық әдіс бойынша сауықтыру. (дене жаттығулар мен белсенділігі) Киімдерін реттілікпен өздігінен киіну. Түймелерін қадау, сырмаларын сыру, аяқ киімдерін дұрыс киюді үйрету. Қыз балалардың шаштарын жинауға әрекет жасауын үйрету. (өзіне-өзі қызмет ету дағдылары, ірі және ұсақ моториканы дамыту) Қолдарын жуу, құрғатып сүрту, сүлгіні өз орнына іліп қоюды үйрету. (мәдени-гигиеналық дағдылар).					
Бесін ас	Таза және ұқыпты тамақтану. Тамақтану мәденетін қалыптастыру. Асты тауысып жеуге үйрету. (мәдени-гигиеналық дағдылар, өзіне-өзі қызмет ету, еңбек әрекеті)					
Балалардың дербес әрекеті(баяу қимылды ойындар, үстел үсті ойындары, Бейнелеу әрекеті, кітаптар қарау және тағы басқа әрекеттер)		Ермексазбен жұмыс		бір топ ермексазбен екінші мақтамен жұмыс. Жапсыру, мүсіндеу	Сары, қызыл, көк түсті дөңгелектермен көйлекті әшекейлейді, өрнек құрайды, өлең жолын оқу арқылы қағазға жапсырту.	Ұлттық ойындарды еске түсіру. Балалар, біз тақиямен ойнайтын қандай ойын білеміз? Басқа да ұлттық ойындарды еске түсірейік. Суреттерді көрсету. Тақия тастамақ ойыны дене шынықтыру
	ыс, киінділарға ермексазды орналастыру. Мүсіндеу әрекеті Киді, шешті сөздеріне сөйлем құрату	салыстыр ойыны киімнің пішінін түсін және қай мезгілге тән екенін ажыратады	кіімнің көк және қызыл түсті түймелерін табу, пішінін атау. сенсор	Кестелейік өрнекпен. Қолға алып қағазды Жапсыруды үйрен сен. Жапсыру, көркем әдебиет	Кімдердің түсін	







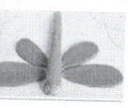
		сенсорика  суретті бояу Сурет салу	ника		ажырату.сенсорика
Балалармен жеке жұмыс	Жалпы киімдер жайлы жеке сұрау	Қыстық киімдерді сұрау	Жыл мезгіліне қарай бөлінетін киімдерді сұрау	Қандай түсті киімдер ұнататыны жайлы сұрау	Ұлттық киімдерді жеке сұрау
Серуенге дайындық	Киіну: киім кию ережесін сақтауға үйрету,серуенге арналған құралдарды дайындау,өзіне-өзі қызмет ету дағдылары				
Серуен	Картотека	Картотека	Картотека	Картотека	Картотека
Балалардың үйге қайтуы	«Баланы суықтап қалудан сақтандыру» кеңес беру.	Мозайка мен қыс көрінісін құрастыру.	«Балаңызды бақшаға мезгілге орай қалай киіндіру керек» әңгіме.	Балалар мен логикалық ойындар ойнау.	«Бала демалысын ұйымдастыру» Еркін ойындар


Мексесіңізді тақ


Тәрбиелеу - білім беру процесінің циклограммасы
Қаңтар айы 2022жыл 4 апта

Күні-тәрібі	Дүйсенбі 23.01.2023ж	Сейсенбі 24.01.2023ж	Сәрсенбі 25.01.2023ж	Бейсенбі 26.01.2023ж	Жұма 27.01.2023ж
	Балалардың көңіл-күйімен қарсы алу	Балалардың көңіл-күйімен қарсы алу	Қызыл жүрекшемен көңілді тілек айтып қарсы алу	Үш түрлі смайликпен қарсы алу	Қонжықтың таңғы тілегімен қарсы алу
Ата-аналармен әңгімелесу, Кеңес беру	Балалардың көңіл-күйі, денсаулығы жайлы әңгімелесу.	Үйдегі өзіне-өзі қызмет ету дағдыларының қалай қалыптасып жатқанын сұрау	Баланың үйдегі ойыншықтарға деген қызығушылығы жайлы сұрау	Балабақшадан кейінгі баланың өзін-өзі қалай ұстайтыны жайлы әңгімелесу	Демалыс күндердегі баланың күн тәртібі жайлы әңгімелесу
Балалардың дербес әрекеті(баяу қимылды ойындар, үстел үсті ойындары, бейнелеу әрекеті, кітаптар қарау және тағы басқа әрекеттер)	Суретпен жұмыс: «Көңілді қыс» Мақсаты: Балалардың коммуникативтік құзреттілігін таңыту Сөйлеуді дамыту	Үстел үсті ойыны: «Аққала құрастыр» Мақсаты: Зейіндікке баулу. Құрастыру	Сөздік жұмыс ойыны (шана, аққала, қыс) Мақсаты: Тілдің грамматикалық дыбысын дамыту Сөйлеуді дамыту	Үстел үсті ойыны: «Бөліктерді құрастыр» Мақсаты: Зейіндікке баулу.Құрастыру	Суреттер қарастыру «Құстар» Қоршаған ортамен таңысу
Таңертеңгі жаттығу	Қаңтар айына арналған таңертеңгі жаттығулар кешені (Жалпы дамытушы жаттығулар, қимыл белсенділігі, ойын әрекеті).				
Таңғы ас	Тамақ ішу мәдениетін, үстелде отыру, тамақтану, асхана құралдарын дұрыс ұстау мәдениетін қалыптастыру және сақтау. Балалардың назарын тағамға аудару, тамақтарын реттілігімен тауысып ішуге, нанның қиқымын жерге тастамауға үйрету. (мәдени-гигиеналық дағдылар, өзіне-өзі қызмет ету, кезекшілердің еңбек әрекеті)				
Ұйымдастырылған іс-әрекетке дайындық	Түстерді ажырата алу қабілеттерін дамыту заттардың ұқсастықтарын таба алудағысын қалыптастыру				

<p>Білім беру ұйымының кестесі бойынша ұйымдастырылған іс-арест</p>	<p>Дене шынықтыру Домалату, лақтыру. Екі қолмен, әртүрлі тәсілдермен әртүрлі бағыттағы қалыпта 0,5-1,5 метр арақашықтықтағы нысанаға (төмен, жоғары) лақтыру; отырып және тұрып, түрлі заттардың астынан 0,5-1,5 метр арақашықтыққа доптарды домалату, доптарды бір-біріне домалату.</p> <p>ЖДЖ: Тізені бүгіп жазу (екіншісіне тұрып), еденде отырған қалпында, таяныштан ұстап отырып аяқтың ұшымен тұру, алға, жанына, артқа қадам жасау, аяқты алға, өкшеге қою.</p> <p>Негізгі қимыл-қозғалыс жаттығулары: 1. Бірнеше доға астынан еңбектеу. 2. Допты қақпа</p>	<p>Музыка музыканың сүйемелдеуімен жүру және жүгіру, топ құрылып, жұптасып, шенбермен жүруге үйрету</p> <p>1. Музыка залында балаларды көңілді музыкамен қарсы алу. Балаларға аспаптардың (домбыра, қобыз, сазсырнай, асатаяқ, дауылпаз, т.б.) суреттері бейнеленген карточкалар ұсынылады. Музыка жетекшісі ширма артында жасырып бір аспапта ойнайды. Балалар мұқият тыңдап, аспаптың</p>	<p>Дене шынықтыру Домалату, лақтыру. Екі қолмен, әртүрлі тәсілдермен әртүрлі бағыттағы қалыпта 0,5-1,5 метр арақашықтықтағы нысанаға (төмен, жоғары) лақтыру; отырып және тұрып, түрлі заттардың астынан 0,5-1,5 метр арақашықтыққа доптарды домалату, доптарды бір-біріне домалату.</p> <p>ЖДЖ: Бұрылу (оңға-солға), қолды кеуде тұсында айқастыру және екі жағына жазу, қолды шапалақтау; қолды алға, жоғары, жан-жаққа көтеру, оларды бүгіп, жазу, саусақтарын ашып жұму.</p> <p>Негізгі қимыл-қозғалыс жаттығулары: 1. Бірқалыпты жүгіру, шашырап,</p>	<p>Дене шынықтыру Домалату, лақтыру. Екі қолмен, әртүрлі тәсілдермен әртүрлі бағыттағы қалыпта 0,5-1,5 метр арақашықтықтағы нысанаға (төмен, жоғары) лақтыру; отырып және тұрып, түрлі заттардың астынан 0,5-1,5 метр арақашықтыққа доптарды домалату, доптарды бір-біріне домалату.</p> <p>ЖДЖ: Тізені бүгіп жазу (екіншісіне тұрып), еденде отырған қалпында, таяныштан ұстап отырып аяқтың ұшымен тұру, алға, жанына, артқа қадам жасау, аяқты алға, өкшеге қою.</p> <p>Негізгі қимыл-қозғалыс жаттығулары: 1. Алақан мен тізеге тіреле, тура бағытта еңбектеу.</p> <p>Ойын: «Қояным,</p>
---	--	---	---	--

<p>арқылы домалатуды қайталау. Ойын: «Апаңдағы мол ойын» ойыны. Қорытынды: «Денені еркін ұста» баюу әуен ырғағымен демалу.</p>	<p>дауысын тыңдайды. 2. Музыкалық-ырғақты қимыл: Лентамен жаттығу. 1. Қолды екі жаққа жайып жоғары көтеру, қайта түсіру. 2. Қолды жоғары көтеріп денені оңға, солға иілту. 3. Лентаны жоғары көтеріп орындарында тұрып айналу.</p>	<p>берілген бағытта, әртүрлі қарқынмен, заттардың арасымен шеңбер бойында, аяқтың ұшымен жүгіру. Ойын: «Маған қарай еңбекте» ойынын ойнау. Қорытынды: Тыныс алу жаттығуын орындау.</p>		<p>қояным тұршы» ойынын ойнау. Қорытынды: «Бокс» тыныс алу жаттығуы</p>
<p>Балалар бұл ненің суреті? Дұрыс айтасындар күн. Күннің түсі қандай? Топқа әсем әуеннің ырғағымен түстер әлемінің еркесі Еркетай кіреді. -Сәлеметсіздер ме,</p>	<p> Сары түспен таныстыру, пазл ойыны арқылы түсті заттарды атау. Қоршаған ортамен танысу, сөйлеуді дамыту, құрастыру</p>	<p> Ойлан тап ойыны Заттардың атын, түсін, пішінін атау. сенсорика  қызыл түспен таныстыру, пазл ойыны арқылы түсті</p>	<p>  үлгі бойынша құрастыру. Жеке жұмыстарын ұжымдық композицияларға біріктіру дағдыларын қалыптастыру</p>	<p> Көк түсте болатын заттармен танысу. Қоршаған ортамен танысу Қорапқа жеткіз ойыны  Түстеріне қарай ажыратып, қорапқа орналастыру</p>

	<p>кесте тіктім. (Кемпірқосақ Көркем әдебиет</p>  <p>тың тстер көп из, олай болса ойын ойнайық,</p>		<p>қандай? (сары, жасыл, қызыл, көк) - Балақай, ал мына деріштің ішінде не бар екенді көрейіңші. - Бірақ іші іркіткілі, қатты қағаздан жасалған доптар мен машиналарды шығарып, олардың әрқайсысын өз түсіне ұқсас кілемге қоюды өтінеді. - Мына доптың түсі қандай? - Баланың жауабы - Ал машинаның түсі ше? Сөйлеуді дамыту</p>		
Серуенге дайындық	Киіну: Серуенге шығу, балаларды біртіндеп киіндіру, киімдерінің дұрыс киілуін қадағалау, қатармен жүруге дағдыландыру.				
Серуен	Картотека	Картотека	Картотека	Картотека	Картотека
Серуеннен оралу	Топқа оралу кезінде қатарға тұруды дағдыландыру. Асықпай бір-бірін итермей жүруді үйрету. Топта киетін аяқ киімдерін өз бетінше ауыстырып, киюін үйрету. (дербес ойын әрекеті).				
Түскі ас	Сабынмен қолдарын сабындап, киімдерін суламай жуыну. Өзінің жеке сүлгісін тани білуді үйрету. Сүлгіні дұрыс қолдануды дамыту, орнына іліп қоюын қалыптастыру. Тамақтану кезінде орындықта тік отыру. Астың дәмді болуын тілеу. Тамақты дұрыс ішу. Қасықты дұрыс ұстау, майлықты қолдану, нан қиқымын шашпай, сорпамен сусынын төкпей ішуді үйрету. (мәдени-гигиеналық дағдылар, өзіне-өзі қызмет ету, еңбек әрекеті)				
Күндізгі ұйқы	Киім түймелерін, сырмаларын өздігінше ағытуды қалыптастыру. Киімдерін ұқыпты орындыққа іліп (немесе арнайы сөреге) қоюды үйрету. Өз төсек орнын тауып жатуды үйрету. (өзіне-өзі қызмет ету дағдылары, ірі және ұсақ моториканы дамыту) Балалардың тыныш ұйықтауы үшін жайы баяу музыка тыңдау. (Музыка)				

					балалардың түсінулерін және шапшаңдықтарын арттыру.
Балалармен жеке жұмыс	Түстер туралы сұрау	Отбасы мүшелері жайлы сұрау	Достары жайлы сұрау	Мақал –мәтел үйрету	Санамак айтқызу
Серуенге дайындық	Киіну: киім кию ережесін сақтауға үйрету,серуенге арналған құралдарды дайындау,өзіне-өзі қызмет ету дағдылары				
Серуен	Картотека	Картотека	Картотека	Картотека	Картотека
Балалардың үйге қайтуы	«Баланы суықтап қалудан сақтандыру» кеңес беру.	Мозайкамен қыс көрінісін құрастыру.	«Балаңызды бақшаға емес, згілге орай қалай кіндіріңдер» әңгіме.	Балалармен логикалық ойынды ойындаройнау.	«Бала демалысын ұйымдастыру» Еркін ойындар